

Beijing+10

Vatikanets¹ indlæg ved afslutningen af De forenede Nationers konference til opfølgning af kvindekongressen i Beijing i 1995. Indlægget blev holdt den 7. marts 2005 af professor Mary Ann Glendon, der er formand for Det pavelige Akademi for Socialvidenskaberne, og som også stod i spidsen for Vatikanets delegation til Beijing-kongressen i 1995.²

Af Vatikanet v/ Mary Ann Glendon³

Madam Chair,

1. I 2005 vil De forenede nationer markere årsdagene for fem historiske begivenheder, hvor den nationernes familie ansporede til og satte fart i kvinders bestræbelser på at opnå anerkendelse af deres ligeværdighed og værdighed. Den første og vigtigste af disse begivenheder indtraf for nøjagtigt 60 år siden. Det var i foråret 1945, hvor grundlæggerne af De forenede Nationer overraskede mange ved at erklære deres "tro på den menneskelige persons værdighed og værd" og "på ligeværdighed for mænd og kvinder".

På det tidspunkt var der ikke et eneste land i verden, hvor kvinder nød fuld social og legal lighed. Da de i FN's stiftelsesdokument tog til orde for en anden vision, satte fremsynede mænd og kvinder fart i en proces, som snart skulle føre til hidtil usete muligheder for verdens kvinder. I takt med, at der kom fremdrift i processen, skabte de fire FN-kvindekongresser i Mexico City, København, Nairobi og Beijing muligheder for – på en platform på højt niveau – at evaluere udviklingen og ud-

¹ I overensstemmelse med, hvad der er international praksis, omtales Mary Ann Glendon i den engelske tekst som repræsentant for "The Holy See". Oversætterne har i overensstemmelse med almindelig sprogbrug i Danmark foretrukket at bruge betegnelsen "Vatikanet" frem for "Den hellige stol" eller "Pavestolen". Red.

² Mary Ann Glendon (f. 1938) er juraprofessor på Harvard Universitetet i USA. Hun er bl.a. forfatter til "A World Made New: Eleanor Roosevelt and the Universal Declaration of Human Rights" (Random House 2001), som giver en detaljeret beretning om, hvorledes De forenede Nationers erklæring og menneskerettighederne blev til. Red.

³ Oversat af Erling Tiedemann. Red.

stikke en ny kurs. I dag er princippet om lighed officielt accepteret stort set over alt i verden og er blevet levendegjort i en bred vifte af sociale sammenhænge.

Og dog – selv om vi kan fejre disse store resultater, står kvinder over for nye udfordringer. De samme år, som oplevede store fremskridt for mange kvinder, bragte nemlig nye former for fattigdom for mange andre og nye trusler mod menneskers liv og værdighed.

2. En klar påmindelse om, at der stadig er lang vej at gå for kvinder, er det faktum, at tre fjerdedele af verdens fattige i dag er kvinder og børn. I udviklingslandene mangler hundreder af millioner kvinder og børn tilstrækkelig næring, hygiejne og basal sundhedstjeneste. Og selv i velstående samfund er det først og fremmest kvinder og børn, der ses som fattige. Som det blev konstateret fra talerstolen i Beijing, er der en stærk indbyrdes sammenhæng mellem familiemæssige sammenbrud og det forhold, at fattigdom særligt rammer kvinder. Omkostningerne ved den hastige vækst i skilsmisser og i antallet af ene-forældre hviler tungt på kvinderne – og allertungest på de kvinder, som har bragt personlige ofre for at tage sig af børn og andre familiemedlemmer.

3. For 10 år siden lød det fra talerstolen i Beijing, at "nøglen til at bringe kvinder og deres familier ud af fattigdommen er uddannelse". Med baggrund i sit årelange engagement i uddannelse af kvinder og piger konstaterer Vatikanet derfor med bekymring, at fremskridt på dette område har været langsomme, idet piger stadig udgør flertallet af de mere end 100 millioner børn i grundskolealderen, som ikke går i skole.⁴ Indtil betingelserne er tilvejebragt for, at enhver pige kan udvikle sit fulde potentiale som menneske, vil ikke alene fremskridt for kvinder være vanskeliggjort, men menneskeheden som sådan vil være unddraget en af sine største ressourcer i henseende til intelligens og kreativitet, fordi denne ressource ligger uudnyttet hen.

4. Kigger vi fremad, ser vi yderligere, at en ny skygge er faldet over kvinders vej som følge af, at verdens befolkning er ved at få en ændret alderssammensætning. Kombinationen af øget levealder, faldende fødselsrater, stigende sundhedsomkostninger og mangel på omsorgspersoner er allerede ved at føre til stigende spændinger mellem de yngre og de ældre generationer. Denne udvikling i andelen af mennesker, der er afhængige af andre, rejser alvorlige problemer for den fremtidige velfærd for svage ældre og især for kvinder, som – fordi de lever længere – udgør en uforholdsmæssig stor andel af omsorgskrævende ældre og har større udsigt til at ende i fattigdom. I en verden, som i farlig grad er blevet ligegyldig over for beskyttelsen af menneskeliv fra dets spæde begyndelse til dets afslutning, er ældre kvinder udsat for en særlig risiko.

5. I sin afsluttende erklæring på Beijing-konferencen udtrykte Vatikanet frygt for, at de dele af konferencens dokumenter, som havde at gøre med kvinder og fattigdom, vil ende som tomme løfter, hvis de ikke blev bakket op af godt gennemtænkte programmer og bindende økonomiske tilsagn. I dag, hvor der er stigende ulighed i henseende til velstand og muligheder, er vi nødt til igen at bringe denne bekymring på banen. De seneste undersøgelsesresultater inden for De forenede Nationers Millennium Projekt⁵ såvel som førstehånds meldinger fra over 300.000 katolske institutioner inden for uddannelse, sundhedstjeneste og nødhjælp, som hovedsagelig tager sig af de mest marginaliserede, bekræfter, at den frygt, vi gav udtryk for i 1995, forsat er velbegrundet.

⁴ "A World Fit for Children," Report of Second World Summit for Children, paragraph 38 (2002). [Klik her](#) for at se dette afsnit af rapporten (engelsk). Red.

⁵ [Klik her](#) for at se dette programs engelsksprogede hjemmeside. Red.

6. Hvad der gør tilstanden for verdens allerdårligst stillede til både en skandale og en tragedie, er det faktum, at menneskeheden for første gang i historien endelig råder over de midler, der skal til for at besejre sult og fattigdom. Gennemførlige handlingsprogrammer i stil dem, der er opstillet inden for rammerne af programmet *Millennium Development Goals*,⁶ har beskrevet skridt, som – hvis de bliver taget – vil kunne løfte mere end 500 millioner mennesker ud af den yderste fattigdom inden 2015. Men realiseringen af målene er allerede kommet bagud i forhold til de opstillede målsætninger. Hvad der er behov for, er – som pave Johannes Paul II for nylig understregede det – en "omfattende moralsk mobilisering af den offentlige mening ... især i de lande, som kan glæde sig over en tilstrækkelig eller endda særlig høj levestandard".⁷

I den forbindelse ønsker Vatikanet at benytte lejligheden til at bekræfte sit eget langvarige engagement i undervisning og sundhed for kvinder og piger og til at give tilsagn om en fordoblet indsats, når det handler om at vække de privilegeredes samvittighed.

7. Med henblik på den videre vej for verdens kvinder ønsker vi endelig at pege på et andet problem, som intet samfund endnu har fundet en tilfredsstillende løsning på. Princippet om ligestilling rummer forsat en udfordring, når det skal anvendes på de levevilkår, som gælder for flertallet af kvinder – mødre og andre, som har givet første prioritet til omsorgen for andre. Problemet med at få skabt harmoni mellem på den ene side kvinders ønske om en fuldere deltagelse i det sociale og økonomiske liv og på den anden side deres rolle i familielivet, er et problem, som kvinder selv er fuldt ud i stand til at løse. Men problemet vil ikke blive løst uden visse større, ja, endda radikale ændringer i samfundet.

Først og fremmest må de, der skaber reglerne i samfundet, være meget mere opmærksomme på kvinders egne udsagn om, hvad der er vigtigt for dem, snarere end kun at lytte til særlige interessegrupper, som nok giver sig ud for at tale på kvindernes vegne, men ofte slet ikke har kvinders interesser på hjerte. For det andet må omsorgsindsats, den være sig lønnet eller ulønnet, ydes den respekt, den fortjener som én af de vigtigste former for menneskeligt arbejde. Og for det tredje må erhvervsarbejde tilrettelægges på en sådan måde, at kvinders opnåelse af ansættelsesmæssig sikkerhed og advancement ikke skal ske på bekostning af de roller, i hvilke mange millioner af dem finder den dybeste realisering af dem selv.⁸ Alt i alt vil dette problem ikke blive løst, før menneskelige værdier bliver prioriteret forud for økonomiske.

Ingen kan nægte, at disse skridt vil kræve dybtgående ændringer i holdninger og i den måde, samfundet er organiseret på.⁹ Det var imidlertid intet mindre end en dybtgående kulturel forandring, som FN's grundlæggere havde i tankerne, da de for 60 år siden med styrke proklamerede kvinders ligestilling og med samme styrke insisterede på beskyttelsen af familie, moderskab og barndom.¹⁰ Det var intet mindre end en dybtgående kulturel forandring, de sigtede på, da de forpligtede sig til at

⁶ Se note 5

⁷ Tale til det diplomatiske korps, januar 2005, nr. 6. [Klik her](#) for at læse dette afsnit af pavens tale (engelsk)

⁸ "Laborem Exercens," No. 19. [Klik her](#) for at læse dette afsnit (norsk)

⁹ John Paul II, Budskab til Gertrude Mongella, 5 [Kvindelig afrikansk politiker, som i 1995 var præsident for kvindekonferencen i Beijing. [Klik her](#) for at læse det pågældende afsnit i pavens budskab til Gertrude Mongella (engelsk). Red.]

¹⁰ Forenede Nationers verdenserklæring om menneskerettighederne, 1948, punkterne 1, 2, 16 and 25. [[Klik her](#) for at se de pågældende punkter (dansk). Red.]

fremme "bedre vilkår for et liv i større frihed" for alle kvinder og mænd.¹¹ Nu, hvor vi har gået så lang en vej for at gøre denne vision til virkelighed, skulle vi så ikke også have mod til at fortsætte helt til målet?

Thank you, Madam Chair.

[Klik her for at komme tilbage til forsiden](#)

¹¹ Forenede Nationers verdenserklæring om menneskerettighederne, 1948, indledningen. [[Klik her](#) for at se indledningen (dansk). Red.]